

2024/2002

26.7.2024

ZALECENIE KOMISJI (UE) 2024/2002

z dnia 24 lipca 2024 r.

ustanawiające wytyczne dotyczące interpretacji art. 11 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 w odniesieniu do systemów zarządzania energią i audytów energetycznych

(notyfikowana jako dokument nr C(2024) 5155)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE ⁽¹⁾ wprowadzono wymóg osiągnięcia głównego celu, jakim jest uzyskanie co najmniej 32,5 % oszczędności energii na poziomie Unii do 2030 r.
- (2) W dokumencie roboczym służb Komisji SWD(2013) 447 final ⁽²⁾ Komisja przedstawiła państwom członkowskim wytyczne dotyczące transpozycji i wdrożenia audytów energetycznych i systemów zarządzania energią zgodnie z dyrektywą 2012/27/UE, wspierając je we wdrażaniu odpowiednich programów, narzędzi i metod, aby mogły w pełni wykorzystać swój potencjał w zakresie oszczędności energii i osiągnąć główny cel w zakresie efektywności energetycznej.
- (3) Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 ⁽³⁾ przyjęto 13 września 2023 r. Za jej pomocą przekształcono dyrektywę 2012/27/UE, pozostawiając niektóre z jej przepisów bez zmian i wprowadzając jednocześnie pewne nowe wymogi. W szczególności podniesiono znacząco poziom ambicji na 2030 r. pod względem efektywności energetycznej, w tym w odniesieniu do systemów zarządzania energią i audytów energetycznych.
- (4) Zgodnie z art. 11 dyrektywy (UE) 2023/1791 kryterium definiowania stosowania systemów zarządzania energią lub audytów energetycznych powinno stanowić średnie zużycie energii w przedsiębiorstwie.
- (5) W związku z tym państwa członkowskie powinny zapewnić, aby przedsiębiorstwa, których zużycie energii przekroczyło 10 TJ, średnio w ciągu ostatnich trzech lat i przy uwzględnieniu wszystkich nośników energii, zostały poddane audytowi energetycznemu, a przedsiębiorstwa, których zużycie energii przekroczyło 85 TJ, wdrożyły system zarządzania energią.
- (6) Należy jednak zachęcać przedsiębiorstwa, które nie osiągają progu zużycia określonego w art. 11 ust. 1 dyrektywy (UE) 2023/1791, do poddawania się audytom energetycznym i wdrażania wynikających z nich zaleceń.
- (7) Aby stworzyć odpowiednie warunki i zaoferować wsparcie małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP), zachęca się państwa członkowskie do wdrożenia mechanizmów takich jak centra audytu energetycznego dla MŚP i mikroprzedsiębiorstw, w przypadku gdy nie konkurują one z audytorami prywatnymi, w celu zapewnienia audytów energetycznych, a także innych systemów wsparcia dla MŚP. Opracowując swoje systemy i programy wsparcia dla MŚP, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby ich programy obejmowały również wsparcie dla MŚP w kwantyfikacji wielorakich korzyści płynących ze środków w zakresie efektywności energetycznej, opracowywaniu planów działania na rzecz efektywności energetycznej oraz rozwijaniu sieci efektywności energetycznej dla MŚP, za pośrednictwem niezależnych podmiotów.

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylenia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/27/oj>).

⁽²⁾ Wytyczne dotyczące dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej – art. 8: Audyty energetyczne i systemy zarządzania energią, SWD(2013) 447 final z 6.11.2013.

⁽³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie efektywności energetycznej oraz zmieniająca rozporządzenie (UE) 2023/955 (Dz.U. L 231 z 20.9.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

- (8) Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby audyty energetyczne i systemy zarządzania energią uwzględniały odpowiednie normy europejskie lub międzynarodowe, np. EN ISO 50001 (systemy zarządzania energią) lub EN 16247-1 (audyty energetyczne), lub jeżeli obejmują audyt energetyczny, EN ISO 14000 (systemy zarządzania środowiskiem), a zatem były zgodne z przepisami załącznika VI do wersji przekształconej dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej.
- (9) Chociaż audyty energetyczne mogą być przeprowadzane jako jednostkowe audyty lub stanowić część szerszego systemu zarządzania środowiskowego lub umowy o poprawę efektywności energetycznej, we wszystkich takich przypadkach systemy te powinny spełniać minimalne wymagania określone w załączniku VI do dyrektywy (UE) 2023/1791.
- (10) Państwa członkowskie mają wprowadzić w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne transponujące art. 11 dyrektywy (UE) 2023/1791 do dnia 11 października 2025 r., z wyjątkiem przepisów art. 11 ust. 1 dotyczących wdrożenia pierwszych systemów zarządzania energią oraz przepisów art. 11 ust. 2 dotyczących przeprowadzania pierwszego audytu energetycznego przez nowo zobowiązane przedsiębiorstwa objęte zakresem stosowania dyrektywy, które te przepisy mają zostać transponowane odpowiednio do dnia 11 października 2027 r. i 11 października 2026 r.
- (11) Państwa członkowskie mogą według własnego uznania wybrać taki sposób transpozycji i wdrożenia wymogów dotyczących systemów zarządzania energią i audytów energetycznych, jaki najlepiej odpowiada ich warunkom krajowym. W tym kontekście zaleca się spójną interpretację odpowiednich przepisów dyrektywy (UE) 2023/1791, która przyczyniłaby się do jednakowego rozumienia dyrektywy (UE) 2023/1791 we wszystkich państwach członkowskich podczas przygotowywania środków transpozycji,

PRZYMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

Dokonując transpozycji art. 11 dyrektywy (UE) 2023/1791 do prawa krajowego, państwa członkowskie powinny stosować się do wytycznych interpretacyjnych zawartych w załączniku do niniejszego zalecenia.

Sporządzono w Brukseli dnia 24 lipca 2024 r.

W imieniu Komisji
Kadri SIMSON
Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK

1. WPROWADZENIE

Niniejsze wytyczne zawierają wskazówki dla państw członkowskich dotyczące sposobu interpretacji art. 11 dyrektywy (UE) 2023/1791 przy transpozycji tego przepisu do prawa krajowego.

Niniejsze wytyczne zastępują poprzednie wytyczne, tj. Wytyczne dotyczące dyrektywy 2012/27/UE z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie efektywności energetycznej – art. 8: Audyty energetyczne i systemy zarządzania energią SWD(2013) 447 final. Niektóre części poprzednich wytycznych mogą być nadal przydatne dla państw członkowskich przy wdrażaniu przepisów dotyczących audytu energetycznego.

Niemniej jednak wiążąca wykładnia przepisów unijnych należy do wyłącznej kompetencji Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

2. KONTEKST PRAWNY I POLITYCZNY

Audyty energetyczne i systemy zarządzania energią stanowią dla przedsiębiorstw (i innych podmiotów, takich jak instytucje publiczne) podstawowe narzędzia oceny obecnego zużycia energii i identyfikowania możliwości oszczędzania energii. W dyrektywie (UE) 2023/1791 utrzymano zatem wiele przepisów dyrektywy (UE) 2018/2002.

Art. 11 dyrektywy (UE) 2023/1791 zastępuje art. 8 dyrektywy 2012/27/UE.

Najważniejsza różnica między art. 11 dyrektywy (UE) 2023/1791 a art. 8 dyrektywy (UE) 2018/2002 dotyczy zakresu obowiązku wdrożenia przez przedsiębiorstwa systemu zarządzania energią lub audytu energetycznego.

Mając na uwadze, że w przepisach dyrektywy (UE) 2018/2002 określono zakres stosowania przez odniesienie do charakteru przedsiębiorstwa (tj. MŚP lub nie), zgodnie z art. 11 ust. 1 dyrektywy (UE) 2023/1791: „Państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorstwa, których średnie roczne zużycie energii w ciągu ostatnich trzech lat, przy uwzględnieniu wszystkich nośników energii, przekroczyło 85 TJ, wdrożyły system zarządzania energią”.

Ponadto, zgodnie z art. 11 ust. 2 „państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorstwa, których średnie roczne zużycie energii w ciągu ostatnich trzech lat, przy uwzględnieniu wszystkich nośników energii, przekroczyło 10 TJ i które nie wdrożyły systemu zarządzania energią zostały poddane audytowi energetycznemu”.

Art. 11 ust. 1 i 2 nie wykluczają żadnych sektorów ze względu na ich działalność (np. instalacje w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji lub posiadacze pozwoleń na zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrolę (IPPC)).

3. NAJWAŻNIEJSZE TERMINY STOSOWANE W NINIEJSZYCH WYTYCZNYCH

Poniższe kluczowe terminy są najistotniejsze w kontekście wykładni zakresu obowiązków wynikających z art. 11 dyrektywy (UE) 2023/1791.

3.1. Terminy zdefiniowane w dyrektywie (UE) 2023/1791 i rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1099/2008 ⁽¹⁾*Nośniki energii*

„Nośniki energii” oznaczają paliwa, energię cieplną, energię ze źródeł odnawialnych, energię elektryczną lub każdą inną formę energii, określone w art. 2 lit. d) rozporządzeniu (WE) nr 1099/2008.

System zarządzania energią

„System zarządzania energią” oznacza zbiór wzajemnie powiązanych lub wzajemnie oddziałujących elementów strategii, która wyznacza cel w zakresie efektywności energetycznej oraz zawiera plan osiągnięcia tego celu, w tym monitorowanie rzeczywistego zużycia energii, działania podejmowane w celu zwiększenia efektywności energetycznej i pomiar postępów, jak określono w art. 2 pkt 16 dyrektywy (UE) 2023/1791.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1099/2008 z dnia 22 października 2008 r. w sprawie statystyki energii (Dz.U. L 304 z 14.11.2008, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1099/oj>)

Audyt energetyczny

„Audyt energetyczny” oznacza systematyczną procedurę, której celem jest uzyskanie odpowiedniej wiedzy o profilu zużycia energii danego budynku lub zespołu budynków, działalności lub instalacji przemysłowej bądź handlowej lub usługi prywatnej lub publicznej, określenie, w jaki sposób i w jakiej ilości możliwe jest uzyskanie opłacalnej oszczędności energii, określenie potencjału opłacalnego wykorzystania i wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych oraz poinformowanie o wynikach, jak określono w art. 2 pkt 32 dyrektywy (UE) 2023/1791.

Zużycie energii końcowej

„Zużycie energii końcowej” („FEC”), zdefiniowane w art. 2 pkt 6 dyrektywy (UE) 2023/1791, oznacza całość energii dostarczonej sektorom przemysłu, transportu, w tym zużycie energii w lotnictwie międzynarodowym, gospodarstwach domowych, usług publicznych i prywatnych, rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa, oraz innym sektorom zastosowań końcowych, z wyłączeniem zużycia energii w ramach międzynarodowych bunkrów morskich, energii otoczenia i dostaw do sektora przemian energetycznych oraz strat wynikających z przesyłu i dystrybucji, zgodnie z definicjami w załączniku A do rozporządzenia (WE) nr 1099/2008.

3.2. Terminy niezdefiniowane w dyrektywie (UE) 2023/1791 ani w innych prawnie wiążących aktach Unii

Przedsiębiorstwo

„Przedsiębiorstwo” nie zostało zdefiniowane w dyrektywie (UE) 2023/1791. W art. 2 pkt 30 i 31 dyrektywy (UE) 2023/1791 są jednak zawarte odniesienia do załącznika do zalecenia Komisji 2003/361/WE^(?). W art. 1 tytułu I tego załącznika „przedsiębiorstwo” zdefiniowano jako „każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą, niezależnie od jego formy prawnej. Obejmuje to w szczególności osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz firmy rodzinne zajmujące się rzemiosłem lub inną działalnością, a także spółki osobowe lub organizacje prowadzące regularną działalność gospodarczą”^(?).

W kontekście dyrektywy (UE) 2023/1791 Komisja interpretuje to w sposób, który oznacza, że:

- tylko przedsiębiorstwa na terytorium danego państwa członkowskiego są zobowiązane do przestrzegania tego przepisu. Przy ocenie zużycia energii należy jednak wziąć pod uwagę wszystkie przedsiębiorstwa powiązane na terytorium UE;
- obowiązkami określonymi w art. 11 ust. 1 i 2 są również objęte przedsiębiorstwa, które są częściowo lub w całości własnością instytucji publicznych lub są przez nie kontrolowane;
- państwa członkowskie powinny promować wdrażanie systemów zarządzania energią i audytów energetycznych w administracji publicznej na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, jak wskazano w motywie 84 dyrektywy (UE) 2023/1791.

4. METODY OBLICZANIA ŚREDNIEGO ROCZNEGO ZUŻYCIA PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWO

Kryteria stosowane do ustalenia, czy przedsiębiorstwo jest objęte obowiązkiem w danym roku „n” na podstawie art. 11 ust. 1 lub 2, opierają się na średnim rocznym zużyciu energii końcowej w poprzednich trzech latach (n-3, n-2 i n-1). Ponieważ termin transpozycji upływa dnia 10 października 2025 r., obowiązek na 2025 r. należy ocenić na podstawie średniego rocznego zużycia energii końcowej w przedsiębiorstwie w latach 2022, 2023 i 2024.

Celem zalecanego podejścia do obliczania tego wskaźnika opisanego w niniejszej sekcji jest zapewnienie rozsądnych nakładów zarówno ze strony państw członkowskich, jak i przedsiębiorstw, a zatem uwzględniono w nim jedynie rachunki⁽⁴⁾ za energię fakturowane przedsiębiorstwu (zob. pkt 4.2) oraz zużycie własne energii ze źródeł odnawialnych.

^(?) Zalecenie Komisji z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (notyfikowane jako dokument nr C(2003) 1422) (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj>).

^(?) Wyrok z dnia 16 czerwca 1987 r., Komisja przeciwko Włochom, sprawa C-118/85, ECLI:EU:C:1987:283, pkt 7; wyrok z dnia 18 czerwca 1998 r., Komisja przeciwko Włochom, C-35/96, ECLI:EU:C:1998:303, ECR I-3851, CNSD, pkt 36; wyrok z dnia 19 lutego 2002 r., Wouters, C-309/99, ECLI:EU:C:2002:98, pkt 46.

⁽⁴⁾ W przypadku nośników energii, które nie są fakturowane na podstawie jednostek energii, w rachunkach za energię można uwzględnić jednostki masy (np. tona dla węgla) i objętości (np. m³ dla drewna).

Niemniej jeżeli przedsiębiorstwo dysponuje już dokładniejszymi szacunkami rocznego zużycia energii końcowej, na przykład dlatego, że wdrożyło już system zarządzania energią lub przeprowadziło audyt energetyczny, należy wykorzystać te informacje.

4.1. Granice systemu

Granice systemowe nie zostały zdefiniowane w dyrektywie (UE) 2023/1791, a niniejsza sekcja powinna służyć jedynie jako wytyczna. Granice systemu można postrzegać jako granice fizyczne lub organizacji analizowanego systemu w przypadku audytów energetycznych i systemów zarządzania energią danego przedsiębiorstwa.

W kontekście dyrektywy (UE) 2023/1791 zużycie energii należy rozpatrywać jako „zużycie energii końcowej” zdefiniowane w art. 2 pkt 5.

Przy obliczaniu średniego rocznego zużycia energii przez przedsiębiorstwo należy uwzględnić wszystkie nośniki energii i wszystkie sposoby wykorzystania energii (np. wentylację, oświetlenie, ogrzewanie, chłodzenie, transport, magazynowanie danych i procesy produkcji).

4.2. Rachunki za energię fakturowane przedsiębiorstwu

Przy obliczaniu średniego rocznego zużycia przez przedsiębiorstwo do celów identyfikacji przedsiębiorstw objętych przedmiotowym obowiązkiem uwzględnia się głównie rachunki za energię fakturowane przedsiębiorstwu. Przedsiębiorstwo dokonujące nabycia powinno jednak również uwzględnić zużyty energię, którą dostarczył mu dostawca usług energetycznych⁽⁷⁾ (np. na podstawie umowy o świadczenie usług energetycznych).

W odniesieniu do udziału zużycia własnego energii ze źródeł odnawialnych w granicach systemowych (np. gdy energia elektryczna jest produkowana przez panele fotowoltaiczne na terenie przedsiębiorstwa), należy go również uwzględnić⁽⁸⁾. Udział wytworzonej energii, która jest wprowadzona do sieci, należy jednak odjąć od opomiarowanego i zafakturowanego zużycia, jeżeli nie nastąpiło to już automatycznie.

4.3. Ocena przedsiębiorstw o złożonej strukturze

Ocena średniego rocznego zużycia energii w ciągu trzech lat jest stosunkowo prosta dla przedsiębiorstw samodzielnych⁽⁷⁾. W przypadku przedsiębiorstw o bardziej złożonej strukturze roczne zużycie energii końcowej można obliczyć w taki sam sposób, jak dane liczbowe dotyczące pracowników, rocznego obrotu lub bilansów rocznych oblicza się zgodnie z poradnikiem dla użytkowników dotyczącym definicji MŚP⁽⁸⁾. Tę metodę oceny statusu MŚP dobrze znają organy krajowe i przedsiębiorstwa.

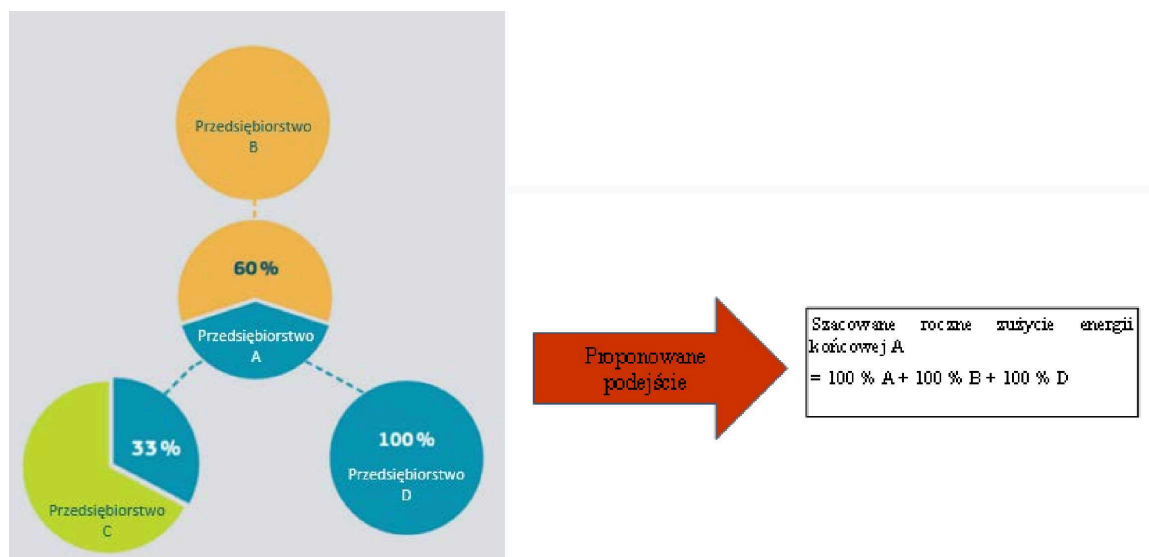
Niniejszy dokument zawiera wytyczne dotyczące przetwarzania danych według kategorii przedsiębiorstwa i stosunków z innymi przedsiębiorstwami (zob. rys. 1). Proponowane w niniejszych wytycznych podejście do obliczania rocznego zużycia energii uwzględnia jedynie przedsiębiorstwa powiązane (w których udział podmiotu kontrolującego wynosi co najmniej 50 %), ale nie przedsiębiorstwa partnerskie.

⁽⁷⁾ Definicję dostawcy usług energetycznych zawarto w art. 2 pkt 29 dyrektywy (UE) 2023/1791.

⁽⁸⁾ Państwa członkowskie mogą zezwolić na wyłączenie zużycia własnego energii ze źródeł odnawialnych (z wyjątkiem bioenergii).

⁽⁷⁾ „Przedsiębiorstwo samodzielne” oznacza, że „przedsiębiorstwo jest samodzielne, jeżeli jest całkowicie niezależne lub posiada jeden mniejszościowy udział partnerski lub więcej mniejszościowych udziałów partnerskich (każdy wynoszący mniej niż 25 %) w innych przedsiębiorstwach” zgodnie z art. 3 ust. 1 tytułu I załącznika do zalecenia Komisji 2003/361/WE.

⁽⁸⁾ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP, Poradnik dla użytkowników dotyczący definicji MŚP, Urząd Publikacji, 2020, DocsRoom – Komisja Europejska (europa.eu).

	TJ	Obowiązek	Udział	Waga	Udział	Waga	TJ
A	11	Audyt energetyczny	0 %	100 %	0 %	0 %	11,00
B	40	Audyt energetyczny	60 %	100 %	0 %	0 %	40,00
C	40	Audyt energetyczny	0 %	0 %	33 %	0 %	-
D	40	Audyt energetyczny	0 %	0 %	100 %	100 %	40,00
A		System zarządzania energią					91,00

Rysunek 1

Podejście do obliczania rocznego zużycia energii końcowej przez przedsiębiorstwa o bardziej złożonej strukturze (na podstawie Poradnika dla użytkowników dotyczącego definicji MŚP, KE 2020 r.)

Przedsiębiorstwa same muszą zgłaszać organowi krajowemu, jeżeli ich zużycie energii przekracza próg 10 TJ lub 85 TJ w danym roku, jak określono w art. 11 ust. 3 dyrektywy (UE) 2023/1791. W związku z tym przedsiębiorstwa będą odpowiedzialne za ocenę swojego zużycia energii i mogą stosować podejście przedstawione na rys. 1 oraz przekazywać informacje na temat metod obliczeniowych, w tym przyjętych założeń.

Aby to ułatwić, zaleca się, aby państwa członkowskie przekazywały przedsiębiorstwom informacje na temat obowiązków wynikających z dyrektywy (UE) 2023/1791, a także wytyczne dotyczące obliczania rocznego zużycia energii końcowej. Należy również wziąć pod uwagę internetowe narzędzie sprawozdawcze (które może opierać się na metodzie określonej w zaleceniu 2003/361/WE) lub inny system zgłaszania wymaganych informacji. Każde przedsiębiorstwo, w tym przedsiębiorstwo o złożonej strukturze, byłoby wówczas w stanie obliczyć roczne zużycie energii zgodnie ze swoją konkretną sytuacją i dostarczyć wymaganych informacji.

Z przykładu przedstawionego na rys. 1 wynika, że gdyby przedsiębiorstwo A, które samo zużywa ponad 10 TJ, było przedsiębiorstwem samodzielnym, byłoby zobowiązane do przeprowadzenia audytu energetycznego. Ponieważ A jest przedsiębiorstwem powiązaniem, przy obliczaniu zużycia energii przez A należy uwzględnić wszystkie przedsiębiorstwa powiązane z A. Ponieważ A jest powiązane z B i D, zużycie energii przez B i D dodaje się do zużycia A. Ponieważ A posiada mniej niż 50 % przedsiębiorstwa C, C nie jest przedsiębiorstwem powiązaniem z A, w związku z czym zużycia energii przez C nie można brać pod uwagę^(*). Całkowite zużycie energii lub zużycie energii przez A i powiązane z nim przedsiębiorstwa wynosi 91 TJ, w związku z czym przedsiębiorstwo A jest zobowiązane do wdrożenia systemu zarządzania energią.

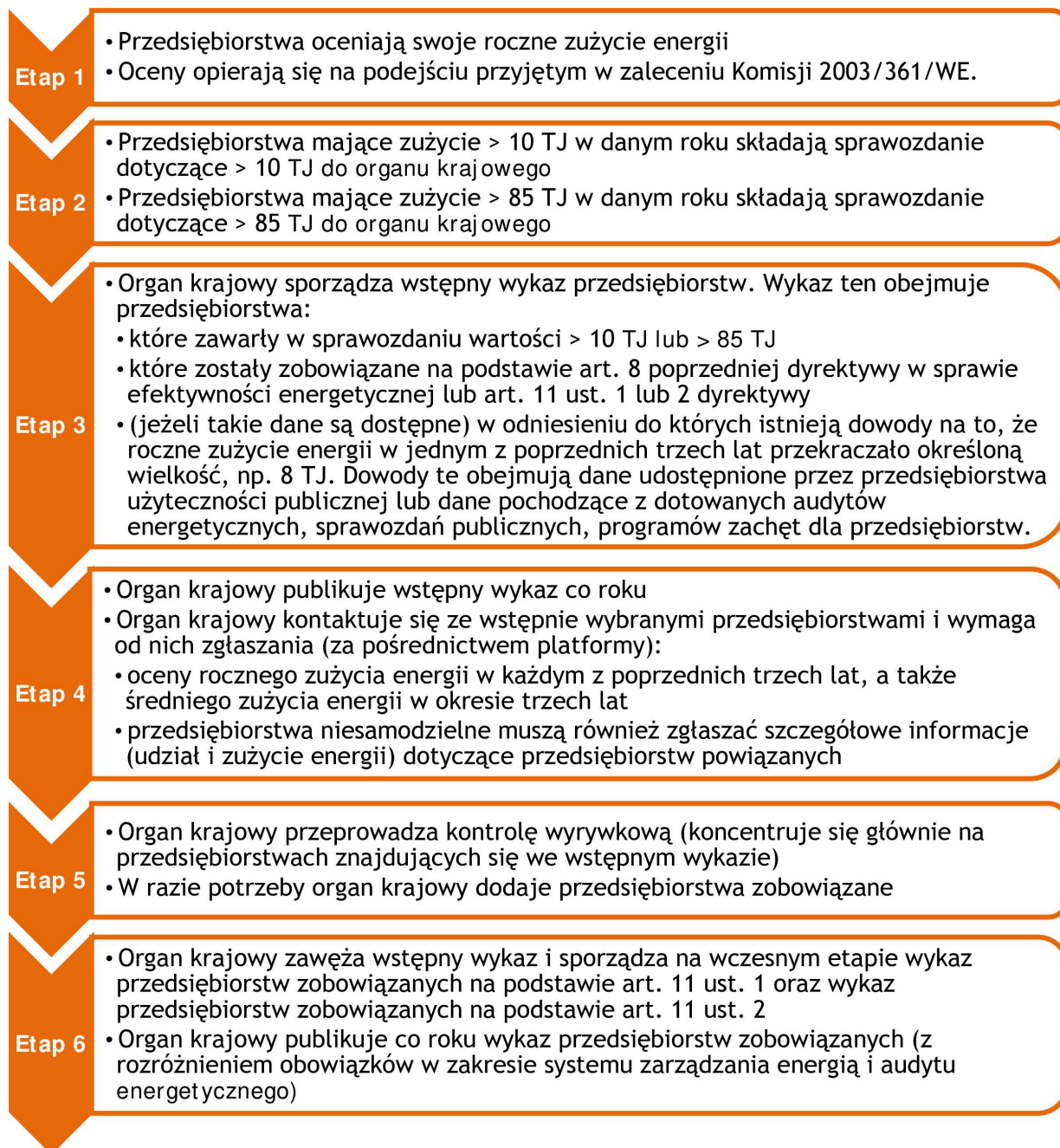
Zachęca się państwa członkowskie do zapewnienia, aby przedsiębiorstwa rozumiały sposób oceny zużycia energii, przez podawanie przykładów oraz, w razie potrzeby, dostarczanie szablonów lub narzędzi.

4.4. Identyfikacja przedsiębiorstw zobowiązanych przez państwa członkowskie

Aby ułatwić identyfikację przedsiębiorstw objętych zakresem art. 11 ust. 1 i 2, w ramach transpozycji art. 11 ust. 3 do ustawodawstwa krajowego państwa członkowskie mogą zobowiązać wszystkie przedsiębiorstwa do corocznego składania organowi krajowemu sprawozdań na temat rocznego zużycia energii.

^(*) Państwa członkowskie mogą również przyjąć inne podejście i uwzględnić w obliczeniach również zużycie energii przez przedsiębiorstwa partnerskie.

Jeżeli państwa członkowskie zobowiążą przedsiębiorstwa do składania sprawozdań dopiero po przekroczeniu progu 10 TJ lub 85 TJ, brak będzie danych do obliczenia średniego zużycia energii w okresie trzech lat. W związku z tym państwa członkowskie mogłyby opracować bardziej szczegółowe podejście do identyfikacji odpowiednich przedsiębiorstw. W oparciu między innymi o najlepsze praktyki wdrażania dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej z 2018 r. możliwe byłoby następujące podejście (rys. 2):

Rysunek 2

Sugerowane podejście do identyfikacji przedsiębiorstw zobowiązanych

Państwa członkowskie mogą zobowiązać przedsiębiorstwo na poziomie krajowym do oceny rocznego zużycia energii na podstawie sprawozdań z bieżącego systemu zarządzania energią lub na podstawie niedawnego audytu energetycznego (sprzed nie więcej niż czterech lat) lub do samooceny (zob. pkt 4.3).

Każdego roku państwa członkowskie mogą publikować wstępny wykaz przedsiębiorstw, które uważa się za podlegające art. 11 ust. 1 lub 2. Jak wskazano na rys. 2, wstępny wykaz może obejmować przedsiębiorstwa:

- które zgłosiły organowi krajowemu roczne zużycie energii przekraczające 10 TJ co najmniej raz w ciągu ostatnich trzech lat (zob. powyżej);

- które były już objęte przedmiotowym obowiązkiem na podstawie art. 8 dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej z 2018 r. lub art. 11 ust. 1 lub 2 dyrektywy (UE) 2023/1791. Przedsiębiorstwa te mogą być już wymienione w krajowej bazie danych;
- w przypadku których dostępne są dowody na to, że ich roczne zużycie energii przekroczyło określony próg, np. 8 TJ, jeden raz w poprzednich trzech latach. Może się zdarzyć, że przedsiębiorstwa te przekroczyły próg 10 TJ w ciągu ostatnich trzech lat. Dowody mogą obejmować dane dostarczone przez przedsiębiorstwa świadczące usługi użyteczności publicznej w ramach wdrażania unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (dyrektywa 2003/87/WE zmieniona dyrektywą (UE) 2023/959), dane liczbowe z audytów energetycznych, programów zachęt dla przedsiębiorstw oraz sprawozdań publicznych (np. deklaracji EMAS lub sprawozdań na podstawie dyrektywy w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju ⁽¹⁰⁾).

Państwa członkowskie zachęca się do publikowania wstępnego wykazu oraz do skontaktowania się ze wskazanymi przedsiębiorstwami. Wstępny wykaz powinien zawierać następujące informacje:

- nazwa przedsiębiorstwa;
- adres przedsiębiorstwa;
- zużycie energii końcowej wynoszące co najmniej 10 TJ: Tak/Nie
- zużycie energii końcowej wynoszące co najmniej 85 TJ: Tak/Nie

Ponadto należy również gromadzić dane obejmujące imię i nazwisko oraz adres e-mail osoby wyznaczonej do kontaktów w przedsiębiorstwie, ale ich nie publikować.

Państwa członkowskie mogą wówczas wymagać, aby:

- przedsiębiorstwa znajdujące się we wstępnym wykazie przedstawiały sprawozdanie na temat rocznego zużycia energii w każdym z poprzednich trzech lat wraz ze średnim zużyciem energii w tym okresie; przedsiębiorstwa niesamodzielne powinny również przedstawiać dodatkowe informacje (zużycie energii i udziały) dotyczące przedsiębiorstw powiązanych;
- każde przedsiębiorstwo nieuwzględnione we wstępnym wykazie, ale spełniające wymogi określone w art. 11 ust. 1 lub 2, składało oświadczenie własne i zgłaszało roczne zużycie energii w każdym z poprzednich trzech lat wraz ze średnim zużyciem energii w tym okresie; przedsiębiorstwa niesamodzielne powinny również przedstawiać dodatkowe informacje (zużycie energii i udziały) dotyczące przedsiębiorstw powiązanych.

Ponadto organy krajowe mogłyby przeprowadzać kontrole weryfikacyjne (głównie koncentrujące się na przedsiębiorstwach znajdujących się we wstępnym wykazie), aby sprawdzić, czy informacje zgłaszane przez przedsiębiorstwa są prawidłowe.

Przedsiębiorstwa powinny przekazywać wymagane informacje organowi krajowemu odpowiedzialnemu za wdrażanie art. 11 za pośrednictwem platformy krajowej lub innego narzędzia internetowego, istniejącego wcześniej lub zaprojektowanego specjalnie do tego celu.

Organ krajowe mogłyby co roku publikować ostateczny wykaz przedsiębiorstw objętych obowiązkiem określonym w art. 11 ust. 1 lub 2, a także średnie zużycie energii w ciągu trzech lat oraz rodzaj obowiązku (audyt energetyczny lub system zarządzania energią).

Organ krajowe mogą następnie skontaktować się ze wszystkimi przedsiębiorstwami podlegającymi art. 11 ust. 1 lub 2 w celu poinformowania ich o obowiązkach (w tym o terminach).

Aby zmniejszyć obciążenie przedsiębiorstw, państwa członkowskie mogą na każdym etapie procesu:

- informować przedsiębiorstwa (również za pośrednictwem np. stowarzyszeń branżowych) o obowiązku wynikającym z art. 11 ust. 1 i 2;
- przygotować wytyczne lub najczęściej zadawane pytania w celu poprawy komunikacji;
- ułatwiać proces składania oświadczeń własnych (np. przez udostępnienie systemu internetowego).

⁽¹⁰⁾ Zob. pkt 6.1.

5. OBOWIĄZKI ZWIĄZANE Z PRZEPISAMI DOTYCZĄCYMI SYSTEMU ZARZĄDZANIA ENERGIĄ NA PODSTAWIE ART. 11 UST. 1

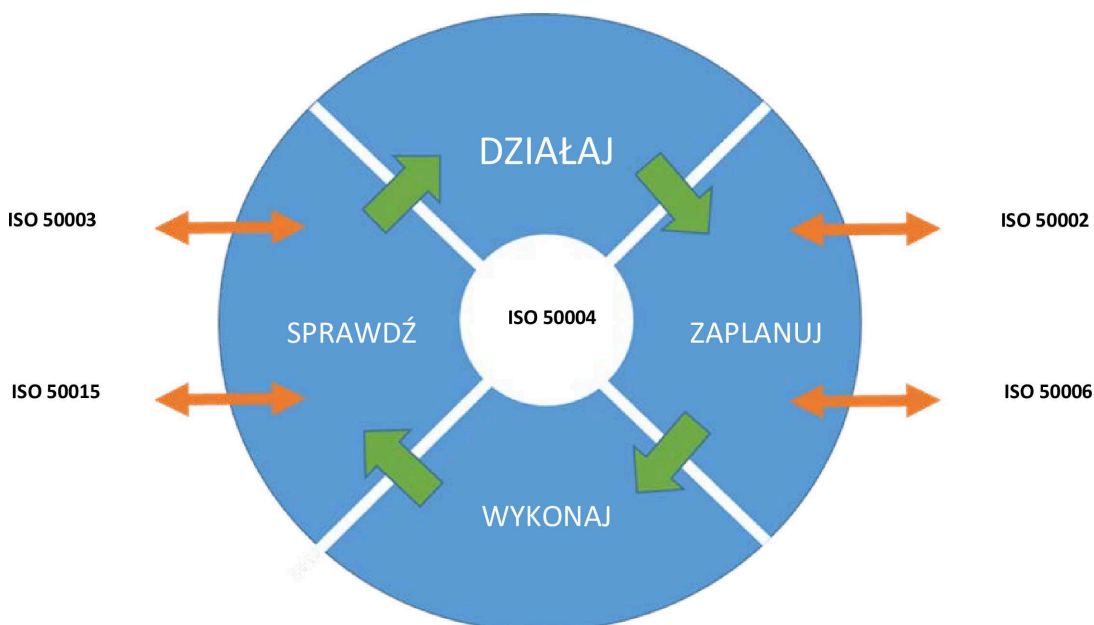
5.1. Zakres wymogu zgodnie z dyrektywą (UE) 2023/1791

Przedsiębiorstwa, których średnie roczne zużycie energii w ciągu ostatnich trzech lat przekraczało 85 TJ, są zobowiązane do wdrożenia systemu zarządzania energią.

System zarządzania energią musi być „certyfikowany przez niezależny organ, zgodnie z odpowiednimi normami europejskimi lub międzynarodowymi”. Aby zapewnić wysoką jakość systemu zarządzania energią, który jest porównywalny na szczeblu międzynarodowym i obejmuje cele, procesy, zakres segmentów energetycznych, wdrażanie i aktualizacje, państwa członkowskie powinny zachęcać przedsiębiorstwa, by w ramach wdrażania systemu zarządzania energią powoływały się na te normy i przeprowadzały audyty energetyczne zgodnie z załącznikiem VI do dyrektywy (UE) 2023/1791. Najistotniejszą normą międzynarodową z tego punktu widzenia jest norma ISO 50001, która jest powszechnie stosowana. Zapewnienie wysokiej jakości systemów zarządzania energią jest ważnym warunkiem wstępnym osiągnięcia wysokiego wskaźnika wdrożenia zidentyfikowanych i zalecanych środków oszczędności energii.

Zgodnie z normą ISO 50001 systemy zarządzania energią obejmują przeglądy energetyczne jako nieodłączną część ciągłego cyklu „zaplanuj-wykonaj-sprawdź-działaj”. Choć rodzina norm ISO 50000 zawiera normy dotyczące audytów energetycznych (zob. rys. 3), w ISO 50001 nie ma bezpośredniego odniesienia do normy ISO 50002 (audyty energetyczne). W związku z tym audyty energetyczne⁽¹⁾ zgodnie z normą ISO 50002 lub normą EN 16247-1 nie są konieczne do certyfikacji systemów zarządzania energią. Zarówno w normie ISO 50001, jak i w normie ISO 50002 przewidziano jednak, że audyty energetyczne mogą wspierać przeglądy sytuacji energetycznej.

Audyt energetyczny może być postrzegany jako samodzielny instrument oceny efektywności energetycznej podmiotu (np. grupy przedsiębiorstw powiązanych, przedsiębiorstwa, obiektu lub budynku), obejmujący zalecenia dotyczące środków poprawy. Natomiast przegląd sytuacji energetycznej jest połączony z ciągłym procesem poprawy charakterystyki energetycznej i należy regularnie poddawać go weryfikacji i aktualizacji, zazwyczaj raz w roku.

Rysunek 3

Ogólne ramy rodziny ISO 50000 (na podstawie www.weka.de/energie/die-normenfamilie-der-din-en-iso-50001)

W praktyce audyty energetyczne powszechnie przeprowadza się zgodnie z wyżej wymienionymi normami międzynarodowymi i europejskimi (jako część systemów zarządzania energią), ponieważ normy te zawierają użyteczne wytyczne dotyczące wysokiej jakości audytów energetycznych, które mogą wspierać przegląd sytuacji energetycznej. Przeglądy sytuacji energetycznej (lub audyty energetyczne) w systemach zarządzania energią należy regularnie aktualizować, zazwyczaj w cyklach rocznych.

W załączniku VI sprecyzowano, że audyty energetyczne, w tym audyty przeprowadzane w ramach systemów zarządzania energią, muszą spełniać zestaw kryteriów mających na celu zagwarantowanie wysokiego poziomu jakości, a tym samym zwiększenie prawdopodobieństwa wdrożenia, które prowadzi do oszczędności energii i wykorzystania energii odnawialnej.

⁽¹⁾ Należy zauważyć, że „audytów wewnętrznych systemów zarządzania energią” nie powinno się mylić z „audytami energetycznymi”.

Załącznik VI zawiera ponadto wymóg, aby „dane stosowane w audytach energetycznych” były „zdatne do przechowywania do celów analizy historycznej i kontroli wyników”. Ten wymóg dotyczący danych może być wykorzystywany przez organy krajowe do monitorowania identyfikacji i wdrażania środków oszczędności energii w państwach członkowskich. W tym celu państwa członkowskie powinny określić strukturę i format danych, które należy zgłaszać organom lub podmiotom odpowiedzialnym za monitorowanie w państwach członkowskich.

Przeglądy sytuacji energetycznej w ramach systemów zarządzania energią zazwyczaj przeprowadzają wewnętrzni eksperci ds. energii lub podmioty zarządzające energią. Aby zagwarantować niezależność wewnętrznych ekspertów ds. energii, osoby te nie powinny być bezpośrednio odpowiedzialne za żaden z sektorów energetycznych (budynki, procesy, transport) podlegających przeglądowi sytuacji energetycznej. W niektórych przypadkach audyty energetyczne przeprowadzają zewnętrzni audytorzy energetyczni, którzy zazwyczaj korzystają z norm dotyczących audytu energetycznego. Te audyty energetyczne bezpośrednio wspierają przegląd sytuacji energetycznej. Certyfikacja systemów zarządzania energią przez niezależny organ wymaga ciągłości procesów i przyczynia się do poprawy tempa i jakości realizacji działań poprawiających efektywność energetyczną.

5.2. Terminy

Na wprowadzenie systemu zarządzania energią przez przedsiębiorstwa, których średnie roczne zużycie energii przekracza 85 TJ, w art. 11 ust. 1 określono jasny termin dwóch lat od terminu transpozycji (tj. 10 października 2027 r.).

Chociaż nie określono tego wyraźnie w dyrektywie (UE) 2023/1791, zgodnie z tą samą logiką i w celu równego traktowania wszystkich przedsiębiorstw, również przedsiębiorstwa, które zostaną objęte obowiązkiem określonym w art. 11 ust. 1 w późniejszym terminie, będą miały dwa lata na wprowadzenie systemu zarządzania energią.

W dyrektywie (UE) 2023/1791 nie określono jednak jasnej daty zapewnienia certyfikacji. W związku z tym państwa członkowskie mogą wymagać certyfikacji systemu zarządzania energią jako dowodu wypełnienia obowiązku w okresie dwóch lat.

5.3. Kwantyfikacja uzyskanych (skumulowanych) oszczędności końcowego zużycia energii

Zgodnie z kryteriami minimalnymi dotyczącymi audytów energetycznych zawartymi w załączniku VI do dyrektywy (UE) 2023/1791 w audycie energetycznym należy określić środki w zakresie efektywności energetycznej w celu zmniejszenia zużycia energii. Ponieważ oszczędności energii nie można zmierzyć bezpośrednio, wymagają one określenia poziomu bazowego energii w celu porównania z rzeczywistym – lub oczekiwanym – zużyciem energii.

Państwa członkowskie mogłyby zachęcać przedsiębiorstwa do odwoływania się do międzynarodowych protokołów lub norm, takich jak Międzynarodowy protokół pomiaru i weryfikacji efektywności (IPMVP), ISO 50006, ISO 50015 lub EN 16212, w celu obliczenia oszczędności energii lub zwiększenia efektywności energetycznej. Te normy i protokoły są powszechnie stosowane w systemach zarządzania energią i umowach o poprawę efektywności energetycznej.

5.4. Pomiary, monitorowanie kontroli, jakości i weryfikacja przez państwa członkowskie

Wraz z podsumowaniem audytów energetycznych lub przeglądów sytuacji energetycznej organowi krajowemu odpowiedzialnemu za monitorowanie należy przedstawić skrócony wykaz zaleceń dotyczących środków poprawy efektywności energetycznej, w tym uzyskane dane liczbowe na potrzeby oceny ekonomicznej (okres zwrotu lub podobne wskaźniki) oszczędności energii. Państwa członkowskie powinny zapewnić wytyczne i określić minimalne standardy zgłoszenia (np. przez dostarczanie wzorów lub narzędzi internetowych).

6. OBOWIĄZKI ZWIĄZANE Z PRZEPISAMI DOTYCZĄCYMI AUDYTU ENERGETYCZNEGO NA PODSTAWIE ART. 11 UST. 2

6.1. Zakres wymogu

Przedsiębiorstwa, których średnie roczne zużycie energii w ciągu ostatnich trzech lat przekroczyło 10 TJ, a które nie wdrożyły systemu zarządzania energią, muszą przeprowadzić audyt energetyczny, a zalecenia z audytu energetycznego muszą prowadzić do opracowania konkretnego i wykonalnego **planu działania**.

Przedmiotowy plan działania musi być przedstawiony zarządowi przedsiębiorstwa i musi zawierać wszystkie zalecenia, które są „wykonalne z technicznego lub ekonomicznego punktu widzenia”. Ponadto „plany działania oraz wskaźnik wdrożenia zaleceń” muszą być „publikowane w sprawozdaniu rocznym przedsiębiorstwa oraz [...] podawane do wiadomości publicznej”. Dopóki przedsiębiorstwo jest objęte obowiązkiem zgodnie z art. 11 ust. 2, plan działania oraz status (zaktualizowanego) wskaźnika wdrożenia zaleceń muszą być publikowane co roku.

Państwa członkowskie zachęca się, aby przy określaniu wymogów dotyczących treści planów działania, które przedsiębiorstwa muszą przygotować, jak najbardziej ograniczały takie wymogi oraz zwróciły uwagę na potrzebę unikania zbędnych obciążeń sprawozdawczych dla przedsiębiorstw.

Zachęca się również państwa członkowskie do zapewnienia, w miarę możliwości, aby przedsiębiorstwa nie podlegały podwójnym lub pokrywającym się wymogom dotyczącym sprawozdawczości. W szczególności zachęca się państwa członkowskie do rozważenia wymogów dotyczących ujawniania informacji i punktów danych wyszczególnionych w europejskich standardach sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju (ESRS) oraz w dobrowolnym standardzie sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju dla MŚP opracowywanym przez EFRAG, a także, w miarę możliwości, do oparcia wymogów dotyczących treści planów działania na tych wymogach dotyczących ujawniania informacji i punktach danych.

Państwa członkowskie powinny umożliwić przedsiębiorstwom, które podlegają wymogom sprawozdawczym określonym w dyrektywie w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju⁽¹²⁾ (dyrektywa (UE) 2022/2464, zwana dalej CSRD) oraz w europejskich standardach sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, spełnienie wymogu publikacji planu działania przez włączenie niezbędnych informacji na temat planów działania do planu transformacji klimatycznej, który przedsiębiorstwa publikują na podstawie CSRD/ESRS.

ESRS E1 (Wymogi ogólne) wyraźnie zezwala przedsiębiorstwom na uwzględnianie w oświadczeniu dotyczącym zrównoważonego rozwoju dodatkowych informacji wynikających z innych przepisów unijnych lub krajowych, które nakładają na jednostkę obowiązek ujawniania informacji na temat zrównoważonego rozwoju.

Ponadto dane przedsiębiorstwo będzie już zgłaszało zgodnie z E1-5 swoje roczne zużycie energii, a zgodnie z E3-4 całkowite zużycie wody w m³, jeżeli takie informacje zostaną uznane za istotne na podstawie ESRS. ESRS1 7.1 zapewnia ponadto informacje porównawcze za poprzedni okres w odniesieniu do wszystkich zgłoszonych mierników ilościowych.

W oparciu o audyt energetyczny plan działania mógłby zawierać ustrukturyzowane podsumowanie działań poprawiających efektywność energetyczną, które są częścią audytu energetycznego. Jeżeli jest to przydatne dla danego przedsiębiorstwa, działania na rzecz poprawy charakterystyki energetycznej można by dodatkowo podzielić na środki o niskim (w tym zerowym), średnim i wysokim poziomie inwestycji, co mogłoby dostarczyć informacji na temat odpowiednich okresów zwrotu lub innych odpowiednich wskaźników ekonomicznych. W szczególnych przypadkach środki na rzecz poprawy można ponadto przydzielić do centralnych procesów produkcyjnych przedsiębiorstwa, w tym do linii produkcyjnych, oraz do procesów dodatkowych, w tym instalacji oświetlenia, ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji lub sprężonego powietrza.

Wszystkie te informacje pomogłyby zwiększyć tempo wdrażania. Wskaźnik wdrożenia rozumie się tutaj jako liczbę w pełni wdrożonych działań na rzecz poprawy charakterystyki energetycznej w porównaniu z całym wykazem zalecanych działań na rzecz poprawy charakterystyki energetycznej, przy czym można również uwzględnić późniejsze oszczędności energii.

Przedsiębiorstwa o rocznym zużyciu energii przekraczającym odpowiednio 10 TJ lub 85 TJ muszą udostępnić te informacje organom krajowym odpowiedzialnym za wdrożenie art. 11 (zob. pkt 4.4). W tym celu można wykorzystać istniejącą lub nową platformę gromadzenia danych. Państwa członkowskie mogą chcieć rozważyć utworzenie przyszłego europejskiego pojedynczego portalu dostępu w tym zakresie. Aby wypełnić obowiązki wymagane do wdrożenia odpowiednio systemu zarządzania energią lub audytu energetycznego, państwa członkowskie powinny określić szczegółowe wymogi dotyczące danych i odpowiednie ramy czasowe.

6.2. Terminy

W art. 11 ust. 2 wskazano jasny termin 1 roku na spełnienie wymogów w zakresie audytu energetycznego dla przedsiębiorstw, których średnie roczne zużycie energii przekracza 10 TJ w momencie transpozycji dyrektywy (UE) 2023/1791. Choć nie określono tego wyraźnie w dyrektywie (UE) 2023/1791, zgodnie z tą samą logiką i w celu równego traktowania wszystkich przedsiębiorstw, również przedsiębiorstwa, które w późniejszym terminie zostaną objęte obowiązkami określonymi w art. 11 ust. 2, będą miały rok na spełnienie wymogów dotyczących audytu energetycznego.

Jeżeli średnie roczne zużycie energii wynosi mniej niż wartość progowa 10 TJ, audyt energetyczny nie jest wymagany (nawet jeżeli w poprzednim roku (lub w poprzednich latach) istniał obowiązek wynikający z dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej z 2018 r.).

⁽¹²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (Dz.U. L 322 z 16.12.2022, s. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>).

6.3. Kryteria jakości audytu energetycznego (załącznik VI do dyrektywy (UE) 2023/1791)

Jakość audytu energetycznego ma decydujące znaczenie dla wdrożenia środków w zakresie efektywności energetycznej. Zapewnienie jakości może dotyczyć kwalifikacji audytorów energetycznych i zawierać kryteria procesu przeprowadzania audytu energetycznego oraz treść i poziom szczegółowości audytów energetycznych i odpowiednich sprawozdań. Znajduje to odzwierciedlenie w art. 11 ust. 2, który stanowi, że audyty energetyczne muszą być „przeprowadzane w sposób niezależny i racjonalny pod względem kosztów przez wykwalifikowanych lub akredytowanych ekspertów, zgodnie z art. 28” albo „realizowane i nadzorowane przez niezależne organy na podstawie przepisów krajowych”.

Istnieją europejskie i międzynarodowe normy dotyczące audytów energetycznych, w szczególności norma ISO 50002:2014, która opiera się na normie EN 16247-1:2012. Obie są wiarygodnymi odniesieniami dotyczącymi jakości audytów energetycznych pod względem celów, procesów, zakresu segmentów energetycznych, oceny i zaleceń dotyczących środków. Normy te mogą być źródłem przydatnych wskazówek przy opracowywaniu krajowych kryteriów minimalnych w oparciu o załącznik VI. Ponadto norma EN 16247-1, niedawno zaktualizowana w 2022 r., została opracowana specjalnie w kontekście dawnej dyrektywy w sprawie usług energetycznych i może być stosowana jako odpowiednie narzędzie w ramach szerszego systemu zarządzania (np. ISO 50001 lub ISO 14000). Należy zauważyć, że chociaż odniesiono się zarówno do ISO 50001, jak i ISO 14000, norma ISO 50001 dotyczy konkretnie zużycia energii, podczas gdy ISO 14000 koncentruje się na bardziej ogólnych usprawnieniach w zakresie ochrony środowiska. W 2021 r. wprowadzono ISO 50005 jako normę poświęconą stopniowemu wdrażaniu systemów zarządzania energią w MŚP. Uwzględnienie norm europejskich lub międzynarodowych jest przydatne w tworzeniu równych warunków działania dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w kilku państwach członkowskich.

W lit. c) załącznika VI po raz pierwszy wprowadzono wyraźny wymóg, aby w audycie energetycznym określono „środki w zakresie efektywności energetycznej w celu zmniejszenia zużycia energii”. Jest to zgodne z wymogami określonymi w normach ISO 50002:2014 i EN 16247-1:2012, na podstawie których audytor energetyczny musi zidentyfikować możliwości poprawy charakterystyki energetycznej. Podobne wymogi znalazły się również w systemach zarządzania (np. ISO 50001 lub ISO 14000). W praktyce audyt powinien również obejmować ocenę możliwości poprawy, w tym w odniesieniu do oszczędności finansowych, wymaganych inwestycji, analizy ekonomicznej i korzyści nieenergetycznych. Należy przedstawić możliwe interakcje między środkami w zakresie efektywności energetycznej i zapewnić porównanie, jeżeli proponuje się alternatywne środki w zakresie efektywności energetycznej.

Ponadto w załączniku VI lit. d) ustanowiono nowy wymóg, aby określać „potencjał opłacalnego wykorzystania lub wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych”. W zależności od nośnika energii mogłoby to stać w sprzeczności z wysiłkami na rzecz efektywności energetycznej, np. w przypadku zastąpienia (wysoko wydajnych) kotłów gazowych na (zwykle mniej wydajne) kotły na paliwo stałe z biomasy. Niemniej jednak wykorzystanie odnawialnych źródeł energii zmniejsza emisje gazów cieplarnianych, co jest niezbędne do osiągnięcia celów klimatycznych. W przypadku audytów energetycznych można zastosować podejście już wdrożone w kontekście dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, zgodnie z którym należy uwzględnić i przeanalizować możliwość wykorzystania lub produkcji energii ze źródeł odnawialnych⁽¹³⁾. Analizę należałoby udokumentować w audycie energetycznym.

6.3.1. Treść audytu i sprawozdania z audytu

W załączniku VI lit. f) przewidziano, że audyty energetyczne muszą być „proporcjonalne i wystarczająco reprezentatywne, aby pozwolić na nakreślenie rzetelnego obrazu ogólnej charakterystyki energetycznej”. W związku z tym ważnym warunkiem wstępnym spełnienia tego wymogu jest określenie minimalnego zakresu (*de minimis*⁽¹⁴⁾) audytu energetycznego⁽¹⁵⁾.

⁽¹³⁾ W drodze oceny technicznej, środowiskowej i ekonomicznej możliwości realizacji wysoko wydajnych systemów alternatywnych opartych na energii odnawialnej.

⁽¹⁴⁾ Szczegółowe informacje można znaleźć w: Behling, I. i in., 2018: Development of recommendations on the implementation of certain aspects of Article 8 and Annex VI of the Energy Efficiency Directive. Final Report for DG ENERGY [Opracowanie zaleceń dotyczących wdrożenia niektórych aspektów art. 8 i załącznika VI do dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej. Sprawozdanie końcowe dla DG ds. Energii].

⁽¹⁵⁾ Komisja Europejska, 2016: A Study on Energy Efficiency in Enterprises: Energy Audits and Energy Management Systems. Report on the fulfilment of obligations upon large enterprises, the encouragement of small- and medium-sized companies and on good-practice [Badanie efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach: audyty energetyczne i systemy zarządzania energią. Sprawozdanie na temat wypełniania obowiązków spoczywających na dużych przedsiębiorstwach, stosowania zachęt dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz dobrych praktyk]. Badanie przygotowane dla Komisji Europejskiej przez Fraunhofer Institute for Systems and Innovation Research ISI i Ricardo Energy & Environment. Karlsruhe/Oxon.

W kontekście wdrażania dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej z 2018 r. w niektórych państwach członkowskich całkowite zużycie energii należy uwzględnić w audycie energetycznym. W różnych państwach członkowskich audytem energetycznym należy objąć wyraźnie określony minimalny odsetek całkowitego zużycia energii przez przedsiębiorstwo; wynosi on zazwyczaj od 65 % do 90 %. Inne podejście wymaga uwzględnienia wszystkich obszarów zużycia energii (zgodnie z normami europejskimi EN 16247-2 w odniesieniu do budynków, EN 16247-3 w odniesieniu do procesów i EN 16247-4 w odniesieniu do transportu) z minimalnym udziałem w zużyciu energii wynoszącym 10 %, co daje całkowity odsetek wynoszący co najmniej 80 %. W systemach zarządzania energią, zgodnie z normą ISO 50001, należy zidentyfikować najistotniejsze sposoby wykorzystania energii (SEU). Definiuje się je jako obszary o znacznym zużyciu energii lub znacznym potencjale poprawy charakterystyki energetycznej. Podobne podejście można by rozważyć przy określaniu w audytach energetycznych minimalnego odsetka zużycia energii, ponieważ w ramach audytów energetycznych konieczne będzie gromadzenie danych dotyczących wszystkich obszarów zużycia energii. Wyłączenie obszarów poniżej pewnego udziału (np. 10 %) w całkowitym zużyciu energii na potrzeby dogłębnej analizy umożliwiającej zwiększenie opłacalności audytu energetycznego wydaje się odpowiednie w celu spełnienia wymogów określonych w załączniku VI lit. f).

Audyty energetyczne powinny być wystarczająco reprezentatywne. Państwo członkowskie może rozważyć zastosowanie podejścia do doboru próby na swoim terytorium w odniesieniu do przedsiębiorstw posiadających kilka podobnych obiektów (np. sieci handlowych). Wybrane próby muszą zapewniać reprezentatywność wszystkich skontrolowanych obiektów z uwzględnieniem co najmniej pierwiastka kwadratowego całkowitej liczby obiektów o podobnych cechach, takich jak profile zużycia energii, wykorzystanie energii, źródła i ceny energii, liczba pracowników, wielkość, proces itp. Kryteria niezbędne do zapewnienia wystarczających podobieństw między obiektami mogłyby obejmować wielkość ogrzewanej lub chłodzonej powierzchni, wiek budynku, wyposażenie techniczne itp. Minimalny odsetek zużycia energii i metodę doboru próby można połączyć, na przykład przez zezwolenie na stosowanie metody doboru próby, która nadal wymaga uwzględnienia w audycie energetycznym pewnego odsetka zużycia energii. Odpowiednie cechy grupy doboru próby należy udokumentować w sprawozdaniu z audytu energetycznego, a dobór próby należy uzasadnić.

Aby zwiększyć efektywność kosztową audytów energetycznych, państwa członkowskie mogłyby przedstawić wytyczne dotyczące zasady *de minimis*, tworzenia grup i doboru próby. Zaleca się stosowanie elastycznych metod w poszczególnych przedsiębiorstwach. Wybór grup, metodę doboru próby i stosowność zasady *de minimis* należy uzasadnić i udokumentować ⁽¹⁶⁾.

Konieczne jest określenie sposobu uwzględniania zużycia energii przez budynki i transport w audycie energetycznym. Należy zdecydować, czy audyt energetyczny obejmuje usługi transportowe. W takim przypadku potrzebne będą wytyczne dotyczące oceny transportu zbiorowego, w tym lotów, pociągów, autobusów, autokarów, statków i taksówek. Należy również określić sposób postępowania z transportem transgranicznym w ramach audytów energetycznych. Państwa członkowskie mogą wymagać uwzględnienia wszystkich rodzajów transportu związanych z celem działalności gospodarczej, w tym transportu transgranicznego. W przypadku budynków należy wskazać, kto jest odpowiedzialny za audyty energetyczne w budynkach własnościowych lub wynajmowanych. Odpowiednimi kryteriami w tym przypadku mogą być odpowiedzialność za operacyjne użytkowanie budynku lub ewentualny znaczący wpływ przedsiębiorstwa na zużycie energii w budynku. Mogłyby to również opierać się na podziale zużycia energii odrębnie przez przedsiębiorstwo (np. energia elektryczna dla serwerów, komputerów i oświetlenia biurowego) i odrębnie przez właścicieli budynków (z uwzględnieniem centralnego ogrzewania i chłodzenia) w ich audycie energetycznym.

6.3.2. Wymagany poziom szczegółowości

Aby zapewnić pewien poziom szczegółowości, państwa członkowskie mogłyby dostarczyć wytyczne wraz z przykładami dobrych praktyk i spisami treści lub wzorami audytów energetycznych. Wszystkie istotne obszary (budynki, procesy i transport) należy uwzględnić w tych wzorach, ale z możliwością usunięcia sekcji, które nie są istotne w konkretnych przypadkach. Kluczowe sekcje obejmują podsumowanie i wykaz zaleceń, które stanowią podstawę planu działania. Należy szczegółowo określić treść wymaganą dla tych sekcji. Konieczne będzie również jasne określenie struktury danych, które należy przekazywać organom krajowym, najlepiej przez przesyłanie ich do bazy danych (podsumowanie audytów energetycznych, wykaz zaleceń, nakłady inwestycyjne, oszczędności, okres zwrotu itp.) ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ Zob. Behling, I. i in., 2018: Development of recommendations on the implementation of certain aspects of Article 8 and Annex VI of the Energy Efficiency Directive. Final Report for DG ENERGY [Opracowanie zaleceń dotyczących wdrożenia niektórych aspektów art. 8 i załącznika VI do dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej]. Sprawozdanie końcowe dla DG ds. Energii].

⁽¹⁷⁾ Komisja Europejska, 2016: A Study on Energy Efficiency in Enterprises: Energy Audits and Energy Management Systems. Library of typical energy audit recommendations, costs and savings [Badanie efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach: audyty energetyczne i systemy zarządzania energią. Biblioteka typowych zaleceń wynikających z audytu energetycznego, kosztów i oszczędności]. Badanie przygotowane przez DNV GL. Oxon.

W załączniku VI przedstawiono kryteria minimalne dotyczące audytów energetycznych. Kryteria te muszą również spełniać audyty energetyczne, które stanowią część systemów zarządzania energią lub środowiskiem.

6.4. Dopuszczalność ekspertów

Aby zapewnić wysokiej jakości audyty energetyczne, audytorzy energetyczny powinni posiadać niezbędne kwalifikacje. Do rejestru publicznego należy włączać jedynie wykwalifikowanych lub akredytowanych audytorów energetycznych.

System certyfikacji lub akredytacji powinien obejmować co najmniej następujące kryteria ⁽¹⁸⁾:

- Wykształcenie audytorów energetycznych. W większości państw członkowskich od audytorów energetycznych wymaga się dyplomu licencjackiego lub magisterskiego w zakresie odpowiednich przedmiotów technicznych (np. inżynierii, architektury). W niektórych państwach członkowskich wykształcenie średnie może być wystarczające, ale należałoby je połączyć z dłuższym lub szerszym doświadczeniem zawodowym.
- Doświadczenie w danej dziedzinie wiedzy specjalistycznej. Certyfikacja/akredytacja powinna ograniczać się do faktycznego doświadczenia zawodowego w odpowiednich dziedzinach (np. w budownictwie, procesach, mobilności). W zależności od poziomu wykształcenia powinna być wymagana minimalna liczba lat odpowiedniego doświadczenia, wynosząca zazwyczaj od dwóch do pięciu lat. Jako dowód można przedstawić projekty referencyjne (audyty energetyczne lub podobne działania).
- Szkolenia w odpowiednich dziedzinach. Państwa członkowskie powinny zapewnić urzędowo zatwierdzone programy szkoleniowe, które ma opracować właściwy odpowiedzialny organ krajowy. Szkolenie będzie wymagane w celu rozszerzenia zakresu certyfikacji/akredytacji i może być niezbędne do ponownej certyfikacji lub ponownej akredytacji (np. co trzy lata).
- Egzamin. W niektórych państwach członkowskich powszechną praktyką jest zdawanie egzaminów przez audytorów energetycznych.
- Rejestracja, certyfikacja lub akredytacja audytorów energetycznych. Jedynie zarejestrowani, certyfikowani lub akredytowani audytorzy energetyczni powinni mieć możliwość przeprowadzania audytów energetycznych zgodnie z art. 11.

7. PRZYKŁADY STOSOWANIA OBOWIĄZKÓW OKREŚLONYCH W ART. 11 UST. 1 I 2

Poniżej przedstawiono kilka konkretnych przykładów ilustrujących możliwy sposób stosowania wymogów art. 11 ust. 1 i 2 w przypadkach, gdy średnie roczne zużycie energii przez przedsiębiorstwo w ciągu ostatnich trzech lat było bliskie progu 10 TJ lub 85 TJ:

- Średnie zużycie energii w ciągu trzech lat w roku n ⁽¹⁹⁾ wynosi > 10 TJ, ale nadal < 85 TJ i przekracza 85 TJ w roku $n+1$: przedsiębiorstwo powinno przeprowadzić audyt energetyczny najpóźniej do roku $n+1$ (chyba że dostępny jest audyt energetyczny sprzed nie więcej niż 4 lat) i powinno posiadać systemy zarządzania energią najpóźniej do roku $n+3$.
- Średnie zużycie energii w ciągu trzech lat w roku n wynosi > 85 TJ: do roku $n+2$ przedsiębiorstwo powinno dysponować systemem zarządzania energią. Jeżeli jednak średnie zużycie energii w ciągu trzech lat w roku $n+1$ spadnie poniżej 85 TJ, od roku $n+1$ zastosowanie będzie miał jedynie obowiązek przeprowadzenia audytu energetycznego, co oznacza, że audyt energetyczny należy przeprowadzić najpóźniej do roku $n+2$ (chyba że dostępny jest audyt energetyczny sprzed nie więcej niż 4 lat). W roku $n+2$ nie ma już jednak obowiązku posiadania systemu zarządzania energią.
- Zużycie energii w ciągu ostatnich trzech lat przekracza próg 10 TJ jedynie w roku n : przedsiębiorstwo byłoby zobowiązane do przeprowadzenia audytu energetycznego najpóźniej do roku $n+1$ (chyba że dostępny jest audyt energetyczny sprzed nie więcej niż 4 lat), niezależnie od średniego zużycia energii w ciągu ostatnich trzech lat w roku $n+1$.

⁽¹⁸⁾ JRC, 2015: Survey of energy audits and energy management systems in the Member States. Preparation of the transposition of the Energy Efficiency Directive in Member States [Badanie dotyczące audytów energetycznych i systemów zarządzania energią w państwach członkowskich. Przygotowanie transpozycji dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej w państwach członkowskich]. Sprawozdanie JRC z cyklu „Nauka na rzecz polityki”.

⁽¹⁹⁾ Gdzie rok n odnosi się do roku następującego po transpozycji dyrektywy.

- Zużycie energii w ciągu ostatnich trzech lat zawsze nieznacznie przekraczało 10 TJ, ale w roku n nie przekroczyło 10 TJ: przedsiębiorstwo nie musi spełnić żadnego obowiązku w roku n. Jeżeli średnie zużycie energii w ciągu trzech lat ponownie przekroczy próg 10 TJ w roku n+1, przedsiębiorstwo będzie podlegać wszystkim wymogom określonym w art. 11 ust. 2. Audyt energetyczny należy przeprowadzić najpóźniej w roku n+2 (chyba że dostępny jest audyt energetyczny sprzed nie więcej niż 4 lat).

Szczególnie wskazane jest, aby przedsiębiorstwa, które mogą być objęte raz jednym obowiązkiem, raz drugim, przeprowadzały audyt energetyczny zamiast zwykłego przeglądu energetycznego w ramach systemu zarządzania energią, ponieważ zwykły przegląd energetyczny nie spełnia wymogów audytu energetycznego.

Ponadto, biorąc pod uwagę terminy wyjaśnione w sekcjach 4.2 i 5.2, jak zilustrowano w niektórych przykładach powyżej, istnieje silna zachęta dla przedsiębiorstw, które przekroczyły próg w danym roku, do jak najszybszego wdrożenia środków oszczędności energii, aby ponownie znaleźć się poniżej progu w ciągu jednego roku.

8. PROMOWANIE WYSOKIEJ JAKOŚCI AUDYTÓW ENERGETYCZNYCH WŚRÓD WSZYSTKICH ODBIORCÓW KOŃCOWYCH

W odniesieniu do promowania audytów energetycznych wśród odbiorców końcowych w dyrektywie (UE) 2023/1791 podkreślono, że przy określaniu kryteriów minimalnych dotyczących audytów energetycznych należy wziąć pod uwagę „odpowiednie normy europejskie lub międzynarodowe”. Ponadto w dyrektywie (UE) 2023/1791 uznano, że niezbędne jest, aby zapewnić przestrzeganie harmonogramu przeprowadzania audytów energetycznych określonego w art. 11 ust. 2 oraz poprawne stosowanie kryteriów minimalnych określonych w załączniku VI. W dyrektywie (UE) 2023/1791 zawarto również wymóg, aby państwa członkowskie wyznaczyły „właściwy organ lub podmiot” do pełnienia tej roli.

Wyznaczony organ lub podmiot mógłby odgrywać ważną rolę w zapewnianiu wysokiej jakości audytów energetycznych. Mógłby być odpowiedzialny za opracowanie i wdrożenie systemu zapewnienia jakości oraz przeprowadzanie niezbędnych kontroli jakości, w tym doboru losowego. Wyznaczony organ mógłby przeprowadzać certyfikację lub akredytację audytorów energetycznych i być odpowiedzialny za nadzór nad programami szkoleniowymi. Ponadto wyznaczony organ mógłby gromadzić i analizować dane dotyczące audytów energetycznych i zapewniałby tym samym sprawozdania podsumowujące oraz poziomy odniesienia. Wraz ze stowarzyszeniami usług energetycznych można byłoby uruchomić programy promocyjne dla przedsiębiorstw, które podlegają obowiązkowi wynikającemu z dyrektywy (UE) 2023/1791 (np. dla MŚP, organów publicznych itp.).

8.1. Kontrole jakości audytów energetycznych, które mają być wprowadzane przez państwa członkowskie

Państwa członkowskie powinny wprowadzić „system zapewniania i sprawdzania jakości audytów” energetycznych. Systemy te powinny opierać się na przykładach dobrych praktyk zaobserwowanych przez państwa członkowskie, które wdrożyły dyrektywę w sprawie efektywności energetycznej z 2018 r. ⁽²⁰⁾ System taki może obejmować zapewnienie:

- szczegółowych wytycznych dotyczących sposobu przeprowadzania audytów;
- wzoru audytów energetycznych, aby ułatwić i ujednoczyć proces sprawozdawczy i przyczynić się w ten sposób do poprawy jakości.

Ponadto aby mieć łatwy dostęp do pełnych audytów energetycznych lub przynajmniej do podsumowań audytów energetycznych, można utworzyć krajowe bazy danych, które ułatwią monitorowanie wdrażania i umożliwią formalne kontrole kompletności i struktury podsumowań audytów energetycznych. W miarę możliwości główne dane z audytu energetycznego powinny być gromadzone w formacie nadającym się do odczytu maszynowego, aby umożliwić wykrycie ewentualnych błędów i sprawdzenie wiarygodności danych liczbowych (np. na podstawie analizy porównawczej środków zwiększających oszczędność energii ⁽²¹⁾). W związku z tym państwa członkowskie powinny zwrócić szczególną uwagę na ułatwianie procesu przekazywania informacji i danych (np. przez udostępnienie numerów interwencyjnych lub centrów wsparcia, zapewnienie sekcji często zadawanych pytań itp.).

⁽²⁰⁾ Zob.: Guidance for national authorities on overcoming challenges in the implementation of Article 8 EED [Wytyczne dla organów krajowych dotyczące przewyższania wyzwań związanych z wdrażaniem art. 8 dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej]. 2021. <https://doi.org/10.24406/publica-304>, opracowane w ramach projektu „Horyzont 2020” DEESME w celu wdrożenia art. 8 poprzedniej dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej. Wiele z zaleceń jest nadal istotnych dla wdrożenia art. 11 niniejszej dyrektywy.

⁽²¹⁾ Baza danych DEEP (<https://deep.eefig.eu>) EEFIG stanowi potencjalny punkt odniesienia dla danych porównawczych na potrzeby projektów w zakresie efektywności energetycznej.

Oprócz podstawowych kontroli ważności wszystkich zebranych sprawozdań z audytu energetycznego dogłębną kontrolą jakości na mniejszej próbie będzie przeprowadzana na zasadzie wrywkowej. Jeżeli dostępne będą pełne sprawozdania z audytu energetycznego, organ krajowy mógłby korzystać z tej bazy danych w celu przeprowadzenia szczegółowej oceny (losowo wybranych) prób audytów energetycznych. W przypadku przedłożenia jedynie podsumowań należy dostarczyć na żądanie pełne sprawozdania z audytu energetycznego. Liczba dogłębnych kontroli jakości jest zróżnicowana i może wynosić od 1 % do 5 % wszystkich przedsiębiorstw objętych przedmiotowym obowiązkiem.

8.2. Efektywność kosztowa audytów energetycznych

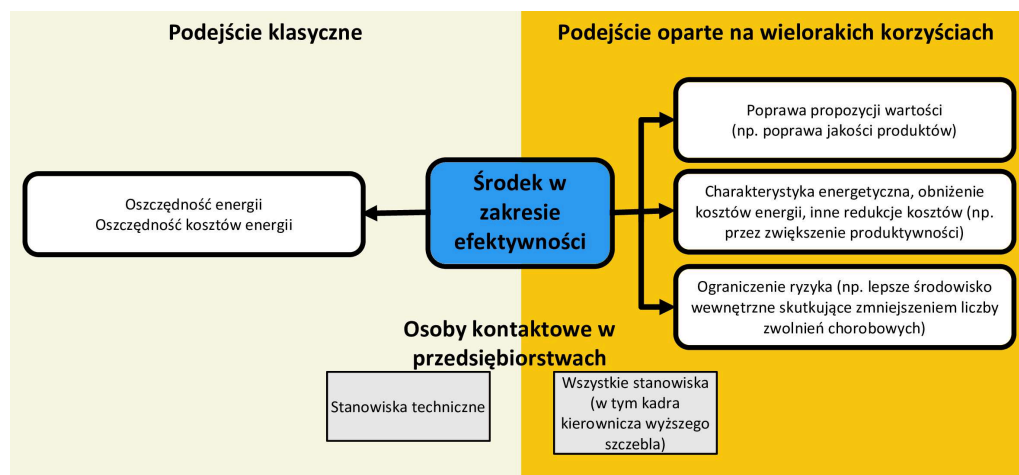
Nie ma ścisłej definicji efektywności kosztowej audytów energetycznych. Efektywność kosztową audytów energetycznych można jednak ocenić na podstawie okresu zwrotu (liczby lat), który jest stosunkiem kosztów przeprowadzenia audytu energetycznego do rocznych oszczędności kosztów netto (wyrażonych w wartości bieżącej netto) uzyskanych dzięki środkom w zakresie efektywności energetycznej określonym w audycie energetycznym i wdrożonym przez przedsiębiorstwo. Oszczędności kosztów netto uwzględniają roczne oszczędności kosztów brutto (związane ze zmniejszonym zużyciem energii), a także inwestycje niezbędne do poprawy efektywności energetycznej.

W opracowanym niedawno badaniu ⁽²²⁾ oceniono efektywność kosztową audytów energetycznych wyrażoną jako okres zwrotu kosztów dla kilku typowych przedsiębiorstw. W ujęciu ogólnym okres zwrotu kosztów audytów energetycznych wynosi 3,1 roku lub krócej, w zależności od danego przedsiębiorstwa; w przypadku przedsiębiorstw o zużyciu energii przekraczającym 10 TJ okres zwrotu wynosi mniej niż 1,16 roku.

Ponadto w obliczeniach opłacalności można uwzględnić koszty wewnętrzne (np. koszty osobowe pracowników zaangażowanych we wspieranie audytu energetycznego lub wdrażanie środków w zakresie efektywności energetycznej), a także oszczędności kosztów związane z korzyściami nieenergetycznymi.

8.3. Wielorakie korzyści

Jednym z powodów, dla których przedsiębiorstwa – w szczególności MŚP – nie inwestują większych środków w efektywność energetyczną, jest fakt, że wnioski w sprawie projektów zazwyczaj koncentrują się wyłącznie na oszczędnościach energii (zob. klasyczne podejście na rys. 4), co nie jest podstawową działalnością większości przedsiębiorstw. Jednak dzięki kwantyfikacji wszystkich korzyści płynących z poprawy efektywności energetycznej i informowaniu o nich (zob. podejście oparte na wielorakich korzyściach na rys. 4), w tym poprawy jakości produktów, większej wydajności, lepszego klimatu wewnętrznego itp., wnioski dotyczące projektów stają się bardziej konkurencyjne i atrakcyjne dla przedsiębiorstw ⁽²³⁾.

Rysunek 4

Podejście klasyczne i podejście oparte na wielorakich korzyściach w promowaniu inwestycji w środki na rzecz efektywności energetycznej (na podstawie www.mbenefits.eu)

⁽²²⁾ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Energii, Groen, W., Egenhofer, C., Musmeci, R. i in.: Technical assistance on assessing the effectiveness of the implementation of the definition of small and medium-sized enterprises for the purposes of Article 8(4) of the Energy Efficiency Directive – Final report [Pomoc techniczna w zakresie oceny skuteczności wdrażania definicji małych i średnich przedsiębiorstw do celów art. 8 ust. 4 dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej – sprawozdanie końcowe], Urząd Publikacji, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/051248>.

⁽²³⁾ Odpowiednie materiały (np. informacje ogólne, wytyczne, arkusze Excela itp.) wspierające władze krajowe i przedsiębiorstwa we włączaniu, określaniu ilościowym i promowaniu wielorakich korzyści płynących z efektywności energetycznej są dostarczane w ramach niektórych projektów „Horyzont 2020”, takich jak: M-Benefits (<https://www.mbenefits.eu/>), DEESME (<https://www.deesme.eu/>) lub ICCEE (<https://iccee.eu/>).

8.4. Sieci efektywności energetycznej

Sieć efektywności energetycznej jest sprawdzoną koncepcją wspierania wdrażania środków w zakresie efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach. Koncepcję sieci efektywności energetycznej można zdefiniować jako ustrukturyzowaną, moderowaną i ograniczoną czasowo (zazwyczaj od dwóch do czterech lat) wymianę wiedzy i doświadczeń między przedsiębiorstwami mającą ułatwić wdrażanie środków w zakresie efektywności energetycznej. Pierwszym krokiem jest zazwyczaj określenie potencjału oszczędności energii w przedsiębiorstwach, które są częścią sieci efektywności energetycznej, poprzez przeprowadzenie audytu energetycznego. Zalecane środki w zakresie efektywności energetycznej wykorzystuje się do ustalania indywidualnych, niewiążących celów w zakresie oszczędności energii. Zazwyczaj ogólny cel oszczędności wyznacza się również dla sieci efektywności energetycznej jako grupy. Następnie wewnętrzni i zewnętrzni specjaliści ds. energii spotykają się w regularnych odstępach czasu w celu omówienia efektywności energetycznej i możliwych środków, w razie potrzeby z udziałem ekspertów zewnętrznych posiadających wiedzę specjalistyczną w określonych dziedzinach. Dzięki temu uczestnicy sieci efektywności energetycznej mają dostęp do wiedzy, dobrych praktyk i doświadczeń z pierwszej ręki. Podejście to pomaga również uczestnikom uzasadnić niezbędne inwestycje w ich przedsiębiorstwach i zwiększyć wskaźnik realizacji środków w zakresie efektywności energetycznej. Koncepcję i wpływ sieci efektywności energetycznej udokumentowano w literaturze i kilku sprawozdaniach ⁽²⁴⁾.

9. ZWOLNIENIE Z OBOWIĄZKÓW WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI UMOWY O POPRAWĘ EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

Zgodnie z art. 11 ust. 10 przedsiębiorstwa powinny być zwolnione z wymogów ust. 1 i 2, jeżeli realizują umowę o poprawę efektywności energetycznej, która spełnia następujące warunki:

- umowa o poprawę efektywności energetycznej obejmuje niezbędne elementy systemu zarządzania energią;
- umowa o poprawę efektywności energetycznej jest zgodna z wymogami określonymi w załączniku XV do dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej ⁽²⁵⁾.

Ogólnie rzecz biorąc, aby zwolnienie to obowiązywało, należy stosować zasadę porównywalnego wpływu. Oznacza to, że umowa o poprawę efektywności energetycznej musiałaby obejmować całe przedsiębiorstwo, w tym wszystkie jego obiekty oraz wszystkie systemy i procesy zużywające energię; musiałby one być objęte systemem zarządzania energią zgodnym z wymogami dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej. W praktyce taki przypadek trudno sobie wyobrazić, ponieważ umowy o poprawę efektywności energetycznej mają jasno określone granice systemu i zazwyczaj obejmują tylko określone obiekty lub systemy energetyczne.

Niemniej jednak stosowanie umów o poprawę efektywności energetycznej może ułatwić wprowadzenie systemu zarządzania energią w przedsiębiorstwie. Te części przedsiębiorstwa, które poprawiły już swoje zużycie energii dzięki umowie o poprawę efektywności energetycznej, mogą zostać wyłączone z działań wymaganych w ramach systemu zarządzania energią. Na przykład, jeżeli istnieje umowa o poprawę efektywności energetycznej, która optymalizuje oświetlenie hal produkcyjnych, obszar ten nie musi już być uwzględniany w systemie zarządzania energią. Należy jedynie zapewnić, aby informacje wymagane i przydatne do celów systemu zarządzania energią były przekazywane z projektu umowy o poprawę efektywności energetycznej do procesu sprawozdawczości wewnętrznej.

10. ZWOLNIENIE Z OBOWIĄZKÓW WYNIKAJĄCE Z WDROŻENIA SYSTEMU ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO

Art. 11 ust. 11 zezwala na zwolnienie z wymogów art. 11 ust. 1 i 2 przedsiębiorstw, które realizują „system zarządzania środowiskowego certyfikowany przez niezależny podmiot zgodnie z właściwymi normami europejskimi lub międzynarodowymi”, pod warunkiem że system ten „obejmuje audyt energetyczny na podstawie kryteriów minimalnych określonych w załączniku VI”.

⁽²⁴⁾ Takich jak:

Carlén, A. i in., 2016: Energy efficiency networks for small and medium sized enterprises: boosting the energy efficiency potential by joining forces [Sieci efektywności energetycznej dla małych i średnich przedsiębiorstw: zwiększenie potencjału w zakresie efektywności energetycznej przez połączenie sił]. W letnim badaniu przemysłu Europejskiej Rady ds. Efektywnej Energetycznie Gospodarki z 2016 r. Europejska Rada ds. Efektywnej Energetycznie Gospodarki (ECEEE).

IPEEC (Międzynarodowe partnerstwo na rzecz współpracy w dziedzinie efektywności energetycznej). 2015. Energy Efficiency Networks – An effective policy to stimulate energy efficiency [Sieci efektywności energetycznej – skuteczna polityka stymulowania efektywności energetycznej]. Paryż: OECD/IPEEC.

Ponadto obszerną dokumentację (w języku niemieckim) można znaleźć na stronie internetowej inicjatywy sieci efektywności energetycznej <https://www.effizienzzetzerke.org/>.

⁽²⁵⁾ Szczegółowe informacje na temat definicji umowy o poprawę efektywności energetycznej zawarto w wytycznych dotyczących art. 29.

W kontekście art. 11 ust. 11 zwolnienie z obowiązku stosowania systemu zarządzania energią (lub audytu energetycznego) dla przedsiębiorstw zużywających powyżej 85 TJ (lub 10 TJ) odnosi się w szczególności do sformalizowanych systemów zarządzania środowiskowego zgodnych z właściwymi normami europejskimi i międzynarodowymi, takimi jak ISO 14000 (systemy zarządzania środowiskowego) lub system ekzarządzania i audytu (EMAS).

Wyłączenie to ma zastosowanie jedynie w przypadku, gdy dany system zarządzania środowiskowego obejmuje audyt energetyczny oparty na kryteriach minimalnych określonych w załączniku VI (zob. 6.3). Należy sprawdzić status certyfikacji systemu zarządzania i jednostki certyfikującej (lub, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do samocertyfikacji), aby upewnić się, czy wdrożenie systemu zarządzania spełnia wymogi opisane w załączniku VI. Organom krajowym należy przedstawić dowody potwierdzające, że audyt energetyczny spełnia wymogi określone w załączniku VI i szczególne wymogi państwa członkowskiego.

System zarządzania środowiskowego opiera się na cyklu „zaplanuj-wykonaj-sprawdź-działaj”. W związku z tym jeżeli przedsiębiorstwo posiada system zarządzania środowiskowego, który obejmuje audyt energetyczny zgodnie z załącznikiem VI, wdraża ono proces ciągłego doskonalenia w celu zwiększenia efektywności energetycznej i uznaje się, że spełnia ono wymogi art. 11 ust. 1 lub 2. Przedsiębiorstwo jest zatem zwolnione z wymogów przewidzianych w tych artykułach.

11. WYMOGI DOTYCZĄCE SPRAWOZDAWCZOŚCI

11.1. Aktualizacja zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu

Zgodnie z art. 14 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999⁽²⁶⁾ państwa członkowskie są zobowiązane do przedłożenia do dnia 30 czerwca 2024 r., następnie do dnia 1 stycznia 2034 r., a następnie co 10 lat, aktualizacji ostatnio zgłoszonych zintegrowanych **krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu** (KPEiK). Art. 14 ust. 1 zobowiązuje państwa członkowskie do przedstawiania projektu aktualizacji krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu zawsze na rok przed upływem terminu przedłożenia określonego w art. 14 ust. 2.

Zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia (UE) 2018/1999 w odniesieniu do wymiaru efektywności energetycznej państwa członkowskie powinny uwzględnić na przykład środki mające na celu propagowanie audytów energetycznych i systemów zarządzania energią zgodnie z art. 11 dyrektywy (UE) 2023/1791 (zastępującym art. 8 dyrektywy 2012/27/UE).

11.2. Sprawozdania z postępów

W art. 17 rozporządzenia (UE) 2018/1999 zobowiązano państwa członkowskie do składania krajowych **sprawozdań z postępów** w dziedzinie energii i klimatu (NECPR) obejmujących wszystkie pięć wymiarów unii energetycznej, przy czym jednym z nich jest efektywność energetyczna.

Zgodnie z częścią 2 załącznika IX do rozporządzenia (UE) 2018/1999 państwa członkowskie są zobowiązane do zgłaszania liczby audytów energetycznych przeprowadzonych w latach X-3 i X-2 oraz oprócz tego szacowanej łącznej liczby przedsiębiorstw znajdujących się na ich terytorium, do których ma zastosowanie art. 11 ust. 2 dyrektywy (UE) 2023/1791 (zastępujący art. 8 ust. 4 dyrektywy 2012/27/UE), oraz liczby audytów energetycznych przeprowadzonych w tych przedsiębiorstwach w latach X-3 i X-2.

Pierwsze krajowe sprawozdania z postępów w dziedzinie energii i klimatu miały zostać złożone do dnia 15 marca 2023 r., następnie państwa członkowskie muszą składać sprawozdania z postępów co dwa lata.

⁽²⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).